

## PRÒLEG

*Fa fred. Enmig del pati de la prefectura, immers encara en les tendres boires d'una alba hivernal, gairebé s'endevina a contraclaror la silueta d'un home d'edat avançada que camina endavant i endarrere, picant de peus i ben recargolat per mirar d'evitar el fred. De tant en tant s'atura i observa amb ànsia els pisos superiors del palau, amb l'esperança que algú els descobreixi i posi fi a aquesta llarga espera. No s'endevina ningú, ni un sol cap rere els finestrons, no hi ha ni una ànima.*

*L'únic senyal de vida prové de la porteria, a l'esquerra: les traces d'un foc que vol i dol per mantenir-se encès, un guspireig lent, mesquí, anèmic. Aquesta dansa del foc que s'encén i s'apaga es repeteix diverses vegades al llarg de l'escena, fins que s'acaba extingint definitivament, poc abans de l'entrada a escena del guàrdia.*

*ORESTE CAMPESE, així es diu el personatge, és un home d'uns cinquanta-cinc anys.*

*Vesteix roba modestíssima però neta i correcta. Una vida miserable li ha deixat alguns senyals a la*

*cara, els ulls però tenen una mirada dolça i plena d'esperança. Per anar enganyant el temps, introdueix la mà enfredorida en una butxaca del vell abric, furga i n'extreu una trista bossa de plàstic groc, de la que en surt la pipa i uns pessics de tabac reduïts a pols pel fred sec. Carregada la pipa, busca els mistos i en troba un que s'havia perdut en una altra butxaca. L'encén rasant-lo a la sola de la sabata. Dues o tres pipades l'ajuden a fer-se il·lusions de poder resistir en l'espera. Torna a caminar amb energies renovades, comptant un rere l'altre els passos que fa.*

**CAMPESE**, *del centre cap al marge dret:* Un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set... (*S'atura, es gira i mira el punt de partida.*)... set passos. Un xic més de cinc metres. Calculem-ne el doble per mesurar la meitat del pati: deu. Bé, el pati d'un palau antic com aquest sempre és quadrat: vint per vint. Un bon pati! S'hi podria fer un teatre discret. Entre quatre-centes i cinc-centes localitats... la resta, escenari. Però ni tan sols un escenari de debò, amb una tarima n'hi hauria prou. Al cap i a la fi, la carpa només tenia tres-centes cadires. I l'escenari què era? Una boca de sis metres i ja està. Sis per quatre de fons. Hi he interpretat tot el que he volgut en aquells pocs metres quadrats! Tot Shakespeare i tot Molière. Dos mil anys de teatre es poden representar en pocs metres quadrats de fusta. Perquè, serveixen per a res les escenografies? Quines escenografies he tingut mai, jo? Uns draps pintats per mi mateix, a la bona de Déu, amb quatre pinzellades. La torre del castell, la sala del tron, el bosc... hi era tot! I el teló? Una cortina que no s'obria mai bé: s'entortolligaven

les cordes, es travaven les anelles... I el públic no deia res. «Respectable públic, perdoneu l'incident», i el tancament de la cortina el feia jo, vestit d'Otel·lo, de criat, de príncep de Dinamarca. Tant se val! Una nit va haver de tancar la cortina la meua filla vestida d'Ofèlia. El meu fill Gualtiero, vestit de Romeu, no va haver de sortir a clavar la barana del balcó de Julieta que s'havia desclavat? «Respectable públic, dos minuts de paciència, si no a la pobra Julieta l'haurem de dur a urgències». Uns riures, uns aplaudiments, quatre cops de martell i l'actor reprèn l'escena on l'havia deixat. Si se'n surt, i aquesta és la seva responsabilitat, restableix entre ell i el públic la màgia del teatre. Els actors de la meua generació, els creàvem expressament els problemes a l'escenari, per oferir al públic la presència d'allò imprevist. I, tanmateix, és allò imprevist que eleva el teatre a la categoria d'art sublim, singular, únic. Qualsevol esforç tècnic o financer que es pugui dur a terme per fer al més realista possible una posada en escena, podrà encuriosir el públic, però el deixarà sempre insatisfet per no haver pogut usar la seva imaginació. Els carrers de veritat, les places de veritat, els arbres, els salons autèntics, l'amplitud d'un paisatge de muntanya, de pagès, mariner... tot això l'espectador ja ho demana al cinema... però al teatre, la fantasia del públic, convocada per la paraula del poeta, crea tal com les vol veure les escenes en què es desenvolupa una determinada acció. L'experiència tècnica i artística d'un escenògraf, encara que sigui genial, no podrà mai oferir tantes versions figuratives com les que es puguin crear els espectadors, cadascú pel seu compte i d'acord amb els seus propis gustos, amb la seva sensibilitat i finalment amb l'estat d'ànim que en aquell moment té... Quantes vegades, enganxant-me el bigoti de Macbeth —jo,

Macbeth, el faig amb bigoti—, me l’he enganxat un xic tort, perquè al teatre, la veritat suprema ha estat i sempre serà la de la suprema ficció...

**GUÀRDIA**, *des de la porteria, amb fred, s’acosta a CAMPESE saltironant i fregant-se les mans*: Senyor Campese, no tindria pas un altre misto? Sap, aquesta llenya és humida: s’ho fa pregar abans d’encendre’s.

**CAMPESE**: Acabo d’encendre l’últim, no sé si en tinc cap més... (*Furga a les butxaques.*) Ah, sí, mira-te’l! (*L’hi dóna.*) Però vigili que aquest és realment l’últim.

**GUÀRDIA**: Esperem que vagi bé!

**CAMPESE**: Aquí et geles!

**GUÀRDIA**: A dintre és pitjor...

*De l’esquerra arriba una dona del poble, PALMIRA, la mestressa de l’hostal que hi ha a tocar de la prefectura, que s’adreça freturosa cap a la porteria. En veure el guàrdia s’acosta als dos homes i s’hi atura.*

**PALMIRA**: Bon dia. (*CAMPESE inicia una salutació; PALMIRA, per CAMPESE, pregunta al GUÀRDIA.*) Qui és?

**GUÀRDIA**: El senyor és un artista de teatre. Espera ser rebut pel senyor Prefecte.

**PALMIRA**: Hi tens res a veure tu amb els artistes als qui se’ls hi ha cremat la carpa?

**CAMPESE**: En sóc un dels desafortunats, més aviat en sóc l’amo desafortunat... la carpa era de la meva propietat.

**GUÀRDIA**: Ja veurà com el senyor Prefecte l’ajudarà. És nou i tindrà interès a demostrar als ciutadans que amb una

desgràcia com la que a vostè li ha passat la intervenció de la màxima autoritat ha de ser sol·licita i eficaç.

**PALMIRA:** Ahir vespre vaig donar sopar a tres artistes de la seva carpa. Van ser molt sincers: em van dir de seguida que no tenien diners. Recoï!

**CAMPESE:** Doncs, sí... Els altres van ser convidats a casa d'uns pagesos...

**PALMIRA:** I tu?

**CAMPESE:** Jo formo part d'una generació de còmics que des de fa segles aconsegueixen dominar la gana empassant-se saliva...

**PALMIRA:** Després vine'm a veure, un plat de sopa calenta ja te l'ofereixo jo.

**GUÀRDIA:** Cuina molt bé, sap? (A LA DONA.) Ja li puc tornar els plats d'ahir vespre, fins i tot els hi he rentat: plats, gots, forquilles, ho he rentat tot. Vingui. (Comença a caminar.)

**PALMIRA,** seguint al GUÀRDIA: No cal que ho facis una altra vegada: ja en tinc, recoï, de rentaplats. (A CAMPESE.) I doncs, t'espero, eh?

**CAMPESE:** Si el senyor Prefecte em fa fora...

**GUÀRDIA,** juganer: Llavors l'adreça de l'hostal ja li daré jo. (Surt seguit de PALMIRA que va remugant.)

*CAMPESE, altre cop sol, fa algun pas picant de peus, després es para, arrugant el front, concentrat en un pensament fix. Com si es trobés davant d'un personatge important, assumeix una actitud respectuosa.*

**CAMPESE:** «Excel·lència»... No, no li hauria de dir Excel·lència: s'ho podria prendre malament. El títol d'Excel·lència ha estat abolit. Li podria dir: «Senyor Prefecte»... No, potser millor «doctor»... és un càrrec que generalitza... I després, siguem sincers, sempre ve de gust sentir-se anomenar «doctor». Però... un que ocupa el seu càrrec, que fins fa poc era tractat d'Excel·lència... renunciar-hi no és fàcil. El tractaré d'Excel·lència. (*Es col·loca en la clàssica posició de qui inicia un discurs important.*) «Excel·lència, aquest vespre, 12 de desembre de 1964, és una data memorable per a nosaltres: director, actors, actrius, autors, tots som gent de teatre aquí, sobre aquestes taules glorioses... Davant seu, Excel·lència, nosaltres pobres còmics, ens sentim perduts, aclaparats»... Però jo també, per què hauria de ser tan humil davant d'una autoritat que té la missió d'escoltar el poble i, mentre sigui possible, proveir les seves necessitats...? I jo en sóc part del poble! No, no, no, no, estem en democràcia! Això: «Amic»! Després: En adreçar-me a vostè, senyor Prefecte, he experimentat una sensació de confiança, perquè m'ha vingut al cap allò de què res no passa en va: si no hagués tingut la desgràcia de veure la meva carpa incendiada, mai no hagués gosat presentar-me davant de vostè per dir-li «Doni'm la mà! La seva mà ens podrà ajudar momentàniament, i la meva, en canvi, el podrà fer participi de certes veritats que mai, des del miserable escenari de la nostra carpa, li haguéssim pogut fer arribar! Nosaltres ens escarrassem, ens esgargamellem, ens hi deixem la pell per denunciar determinades misèries humanes, però ens adrecem només a les classes populars que s'entusiasmen, sí, aplaudeixen, i tant, però després tornen a casa seva i la crua realitat els porta a oblidar l'exaltació, l'esperança d'un moment, a retrobar-se sols novament, davant

dels mateixos problemes que puntualment es van repetint i puntualment van quedant sense solució».

*De la porteria, seguit de PALMIRA, torna el GUÀRDIA, que tot fent referència al foc que els ha fet tornar bojós per encendre's, es dirigeix content a CAMPESE.*

**GUÀRDIA:** Finalment s'ha encès! (*Efectivament, des de la porteria els reflexos d'un bon foc s'allargassen sobre l'empedrat del pati.*) Ella m'ha ajudat...

**PALMIRA,** *du plats, coberts i gots embolicats en unes tovalles, i una ampolla buida a l'esquerra; per animar CAMPESE a acceptar la generosa invitació d'abans: I doncs, t'espero?*

**CAMPESE:** Hauria de deixar soles la meva dona i la meva jove...

**PALMIRA:** Porta-les, recoi, la dona i la jove! Una sopa calenta, una truita i un ampolla de vi... Porta-les a elles també.

**CAMPESE:** Gràcies.

**PALMIRA:** Avui fa més fred que ahir... (*Comença a marxar.*)

**GUÀRDIA,** *a CAMPESE:* Passi a dins, ara. Abans que el Prefecte es decideixi a rebre'l passarà temps. El foc s'ha encès bé... ha calgut temps i esforç, però... (*Camina seguit de CAMPESE.*)

*Mentre els dos homes, il·luminats pels reflexos del foc, estan a punt d'entrar a la porteria, cau el teló, que de seguit es torna a alçar per donar pas a l'acte primer.*